

Ensafh is een Fries literair (internet) tijdschrift dat ook 6 keer per jaar als geprinte versie verschijnt. Dit stuk is voor het eerst gepubliceerd in het Fries op 12 april 2013 op www.ensafh.nl onder de titel 'Bildtsicana op syn boppeste bêst'.

door: Beart Oosterhaven

'Bildtsicana' op z'n bovenste best

Jan de Vries uit Oude Bildtzijl/Ouwe-Syl mag onderhand wel als een veteraan in de Friese popmuziek worden beschouwd. In 1996 maakte hij met 'zijn' nog altijd bestaande band The Feetwarmers al het album *Cold Feet*. Op die schijf zingt hij, speelt hij gitaar, accordeon, dobro en mondharmonica, en heeft hij als componist de hand in acht van de 15 nummers. Met zijn op 17 maart jongstleden verschenen Bildtstalige solo-cd *Sieleroersels* heeft De Vries zichzelf in één klap als een uitmuntend liedtekstschrijver op de kaart gezet.

Bildts

Sieleroersels telt namelijk maar liefst 11 geheel eigen nummers van Jan de Vries. Daar is ook een liedje in het Fries bij. Dat heeft als titel 'De sûnde fan Haitze Holwerda', naar de roman van Ulbe van Houten uit 1938, waarin drie Bildtse hooioogstarbeiders een hoofdrol spelen. En dan is de vertaling welke De Vries, als 'Sij gaat nergens hine', heeft gemaakt van het nummer 'She ain't going nowhere' van de door hem bewonderde Amerikaanse *singer-songwriter* Guy Clark, ook nog eens van een dusdanig hoge kwaliteit, dat zonder meer gezegd kan worden, dat de inwoners van Het Bildt er ook een bedreven vertaler bij hebben gekregen. Zoals bekend, is het Bildts een in het begin van de 16e eeuw ontstane mengtaal van Hollands en Fries, die in Noordwest-Fryslân in levend gebruik is.

Lyrisch én episch

Ik heb maar zelden een debuutalbum in handen gehad van zó'n kwaliteit als *Sieleroersels*! Dat komt méde, doordat Jan de Vries de onderwerpen voor zijn liedteksten dichtbij huis zoekt. In de eerste strofe van het openingsnummer 'Laat my frij' maakt hij meteen duidelijk wat de luisteraar inhoudelijk van de stukken op de cd mag verwachten:

*'t Binne gedachten, flarden en spînsels. Over ferhalen en
wat ik allegaar nag sil. Over lust en de leegte fan binnen
[...] dat is wat ik sêge wil.*

Als liedtekstschrjver houdt Jan de Vries zich dus zowel met lyriek als met epiek bezig. Hij zoekt zowel de innerlijke verdieping als, in de rol van verteller, de breedte van het goede (en vaak vermakelijke) verhaal. Als lyrische nummers van *Sieleroersels* kunnen genoemd worden: het hierboven geciteerde 'Laat my frij', 'Geluk', 't Bildt', 'n Ewighyd met dij' en 't Huus is leeg'. Epische nummers zijn: 'Sij gaat nergens hine', 'Swarte Anne', 'De mannen in 't kefee', 'Willem' en 'De sûnde fan Haitze Holwerda'. En dan zijn er nog de nummers die in mijn optiek zowel lyrische als epische bouwstenen bevatten. Het zal niemand verbazen, dat dat nu net de nummers zijn welke inhoudelijk het aller-dichtst bij de liedtekstschrjver staan, namelijk dat over zijn dochtertje 'Jente' en het liedje over een zaterdagsmorgenidylle in 'huize'-Jan de Vries: 'Saterdagoffen'. Ter illustratie haal ik nu achtereenvolgens eerst een lyrische en daarna een epische strofe aan uit het laatstgenoemde nummer:

*Dou rúkst nag lekker fan 'e koes en ik krúp dy even an.
'n Húvvertsy fan tederhyd, 't maakt je súvver bang.
Ik slaan myn êrm om dy hine, hoor dyn adem diep en sacht.
Kon dut moment maar ewig dure, dut ontwaken fan de nacht.*

[...]

*Aansen de broadsys in 'e oven en koffy, 'n hele kan.
't Krantsy lait al op 'e mat en de kachel is al an.
Maar eerst nag even soeze op de flarden fan de nacht.
't Is al geluk en salighyd, hier hew ik soa lang op wacht.*

De liedteksten van Jan de Vries zijn, op een natuurlijke manier, rijk aan Bildts idioom. In de hiervoor uit 'Saterdagoffen' geciteerde strofen is wat dat betreft al een aantal voorbeelden te vinden ('n Húvvertsy fan tederhyd'; 'nag even soeze'). Maar wat te denken van '[...] sij gaat niet naar huus, dat is d'r deur'; 'De wyn is bra tekeer gaan in hur haren' (beide uit 'Sij gaat nergens hine'), 'Soms dan lykt 't an te waaien, meestal mot je even paaie' ('Geluk'), '[...] ok al leef je om ferens, ooit kom je werom ('t Bildt') en 'Wij hè d'r reken op maakt' ('De sûnde fan Haitze Holwerda')? Het op een dusdanige wijze gebruik maken van de Bildtse taal draagt bij aan de authenticiteit en daarmee de grote waarde van de nummers op de debuut-cd van Jan de Vries.

Balsem

Hoewel Jan de Vries, zoals hierboven al is aangegeven, een verscheidenheid van instrumenten bespeelt, laat hij zich op *Sieleroersels* in 11 van de 12 nummers (alleen 't Huus is leeg' doet hij helemaal solo) bijstaan door andere muzikanten. Dat zijn: Johannes Adema (bas), Sido Martens (elektrische gitaar en mandoline), Joost van Es (viool en banjo), Sytse Haima (mandoline), René Tweehuysen (dobro), Hein Jaap Hilarides (Fender Rhodes), Germ Dikland (drums) en Gerbrich van Dekken (zang). Op basis van die bezetting is, net als op de cd van laatstgenoemde zangeres, *Bubbels* (2011),

waar Jan de Vries ook op meespeelt, een Americana-achtig geluid gecreëerd. Americana – ik heb dat op 30 juni 2011 aleens uitgelegd in dit tijdschrift – is muziek welke is afgeleid van authentieke *country, folk en blues* in een modern jasje. Jan de Vries en zijn kompanen weten precies hoe ze dat jasje moeten ‘dragen’, om er ook nog een eigen ‘pavorm’ aan te geven. Misschien komt dat wel mede, doordat Adema, Martens en Van Es hun partijen op afstand, namelijk in hun eigen (thuis)studio’s, hebben ingespeeld en dat De Vries die partijen naderhand in zijn ‘Studio Op ‘e Syl’ heeft ingepast in het materiaal dat hij zelf al had opgenomen. Laat ons daarom, wat de muziekstijl van Jan de Vries aangaat, maar voor de benaming ‘Bildtsicana’ kiezen. Wat mij betreft, is dat dan Bildtsicana op z’n bovenste best, want op *Sieleroersels* is eigenlijk geen verkeerde noot te horen. De nummers, met het, omreden van de melodie en de dynamiek, werkelijk schitterende ‘Saterdagoffen’ voorop, zijn stuk voor stuk balsem voor de oren van de luisteraar!

Hoogstaand

Dat *Sieleroersels* zo goed ‘klinkt’ is, waar het een cd-opname betreft, voor de zoveelste keer mede op het conto te schrijven van *producer* Harry Zwerver uit Franeker. Het is net alsof Zwerver al jaren dezelfde kwalitatief bijzonder hoogstaande plaat maakt, of dat nu voor Piter Wilkens, Gurbe Douwstra, Gerbrich van Dekken of, in het onderhavige geval, Jan de Vries is. Zwerver heeft een uiterst gevoelig ‘oor’ voor die typische, op de instrumenten gitaar, mandoline, banjo, dobro, viool en accordeon gebaseerde, *folk* muziek waarvoor Gurbe Douwstra de term ‘Frisikana’ geïntroduceerd heeft en die nu bij Jan de Vries wel als Bildtsicana te boek gesteld kan worden.

Bewijs

Het eerste exemplaar van *Sieleroersels* is op 17 maart van dit jaar in St. Annaparochie door Jan de Vries uitgereikt aan Leendert Ferwerda. Ferwerda is de woordvoerder van een groep activisten in Het Bildt, welke zich inzet voor het laten voortbestaan van Het Bildt als zelfstandige gemeente, nu Noordwest-Fryslân een gemeentelijke herindeling te wachten staat. Een zelfstandige gemeente Het Bildt is volgens Ferwerda en zijn medestanders de beste garantie voor het in stand houden van de Bildtse taal en cultuur. Met de cd *Sieleroersels* van Jan de Vries kreeg Ferwerda het ultieme bewijs overhandigd van wat de Bildtse taal aan kwaliteit, levens- en zeggingskracht te bieden heeft!

Jan de Vries: *Sieleroersels* (cd); JdeV produksys; Ouwe-Syl 2013
(verkrijgbaar via www.jandevries.org en info@jandevries.org).

(Dit stuk is voor het eerst gepubliceerd in het Fries op 12 april 2013 op www.ensafh.nl onder de titel ‘Bildtsicana op syn boppeste bêst’.)

www.ensafh.nl